

VÉRTESSZŐLŐSI SAMUFALVI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

**BÖLCSŐDEI SZAKMAI PROGRAM
2021.**

Törökné Pátrovics Erika

**Készítette: Törökné Pátrovics Erika
intézményvezető**

1. Az intézmény alapadatai

1.1. Szervezeti feltételek:

A bölcsőde alapító okirattal rendelkező jogi személy, szakmai önállósággal bír.

A bölcsőde a Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda, mint többcélú közös igazgatású intézmény részeként működik, önálló szervezeti és szakmai egységeként.

(15/1998.(IV. 30.) NM rendelet 35§ (4).

1.2. Az intézmény alapadatai:

Neve: Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde

Címe: 2837 Vértesszőlős, Múzeum utca 32/A.

Elérhetőség: 34/379-305

E-mail cím: samufalvi.ovoda@vertesszolos.hu

Weboldal: samufalviovoda.hu

Férőhelyszám: 24 férőhely

Szakágazati szám: 889110 bölcsődei ellátás

Kormányzati funkciószám: 16757127

Az alapítás éve: 1997

Az intézmény adószáma: 16757127-2-11

Az intézmény engedélyezett alkalmazotti létszáma: 7 fő

1.3. A fenntartó neve, székhelye:

Vértesszőlős Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
2837 Vértesszőlős, Templom utca 57.

1.4. Az alapító okirat száma:

Vértesszőlős Község Önkormányzati Képviselő-testületének 90/2018.(VII.19) sz. határozata

1.5. Az intézmény jogszabályban meghatározott közfeladatai:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 42§-a, valamint a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 35.§-a alapján napos bölcsődéként a gyermekek részére napközbeni ellátást biztosít.

1.6. Az intézmény működési köre: Vértesszőlős

1.7. Az intézmény nyitva tartása:

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre történő utazás, illetve visszautazás időtartamát.

Így a bölcsőde minimum nyitvatartási ideje: 10 óra

Egy gyermek napi gondozása az alapellátás idejében a 12 órát nem haladhatja meg. Egyéb szolgáltatások működtetése a bölcsőde nyitva tartásához igazodik.

A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde nyitvatartási ideje: 6:00-17:00 óra (11 óra)

2. Bölcsődénk működését meghatározó jogszabályi háttér

Szakmai szabályzók
1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
328/2011. (XII.29) Korm.rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről
415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
11/2017. (VI. 28.) NGM rendelet a kormányzati funkciók, államháztartási szakfeladatok és szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 68/2013. (XII. 29.) NGM rendelet módosításáról.
78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
38/2011. (X. 5.) NGM rendelet a gyermekjátékok biztonságáról
18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
A Bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 7/2010. (II.19.) SZMM utasítás
1998. évi LXXXIV. törvény A családok támogatásáról
1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosításáról
8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
KÖZÉTKEZTETÉS
37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
62/2011. (VI. 30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről

3. Bölcsődének feladata, célja

Feladatunk a családban nevelkedő 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátása, szakszerű gondozása és nevelése a családi nevelést segítve, a minőségpolitikai célok és a gondozási-nevelési elvek maximális alkalmazásával. A bölcsődénkbe járó gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, a kisgyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése, támogatása.

Törekszünk arra, hogy a bölcsődei keretek között is figyelembe vegyünk az egyéni és eltérő fejlődési sajátosságokat.

Bölcsődének fontos szociális gyermek-, és családvédelmi szerepet tölt be a családok életében.

A családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését - gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg. Együttnevelésre törekszünk egymás kompetenciahatárainak tiszteletben tartásával.

Kiaknázzuk az egy intézményben működő bölcsőde - óvodában rejlő lehetőségeket, biztosítjuk a gyermekek folyamatos, egymásra épülő gondozását, nevelését, fejlesztését.

4. Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület bemutatása

Vértesszőlős Tata és Tatabánya között elhelyezkedő, folyamatosan fejlődő település. Intézményünk a település egyetlen kisgyermekneveléssel foglalkozó közoktatási intézménye, melyben bölcsőde és óvoda is működik. A bölcsőde 2007 szeptemberétől kezdte meg működését egy bölcsődei csoporttal, mely 10 évig teljes kihasználtsággal működött.

A település lakosság száma folyamatosan emelkedett, ezzel együtt a bölcsődei ellátást igénylők száma is nőtt. A lakosság összetétele változatos, megtalálható a magasan kvalifikált réteg kiemelt anyagi háttérrel, ugyanakkor hátrányos helyzetű, nehéz körülmények között élő családok is egyre többen költöznek be a külterületekre. Célunk minden szociálisan rászoruló család segítése, a gyermekek mielőbbi bölcsődébe kerülésének támogatása. Ennek érdekében szorosan együttműködünk a gyermekorvosokkal, védőnővel és a gyermekvédelmi szervezetekkel. Növekedés figyelhető meg a nagycsaládosoknál, egyre több nagycsaládos bízta ránk a harmadik, illetve negyedik gyermekének ellátását.

Vértesszőlős Község Önkormányzata a 2017/2018 évben új intézményt építtetett. Célja volt az új óvodai és bölcsődei épület felépítésével a gyermekjóléti alapellátásokhoz, valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségi fejlesztésének megvalósítása. A kisgyermekellátás területén szerzett szakmai tapasztalattal és a bölcsődei nevelésre-gondozásra jogszabályokban foglaltakkal összhangban olyan tárgyi környezet kialakítása, amely a 0-6 éves korosztály fejlődését minden területen elősegíti. Az új, a mai kor követelményeinek megfelelő bölcsőde és óvoda működtetésével jelentősen javult a szolgáltatás minősége, a kapacitásbővítés elősegítette a gyermekek helyben tartását, valamint az anyák munkába állását.

2018 szeptemberében az új intézményben kezdte meg működését a bölcsőde, egy bölcsődei egységben két bölcsődei csoporttal.

5. Szakmai programunk célja, elérhetősége

A hozzánk érkező családok szükségleteit megismerve, annak szolgálatában szeretnénk bölcsődénket működtetni. Arra törekszünk, hogy a felénk forduló szülő partnernek érezzen bennünket gyermekük nevelésében-gondozásában. Fontos számunkra az első benyomás élménye, melynek során a szülők bizalmát igyekszünk elnyerni. A kisgyermek nevelésével-gondozásával, a hétköznapi és ünnepi események során szeretnénk elmélyíteni ezt a bizalmi kapcsolatot.

Szakmai programunk az intézmény honlapján, valamint a bölcsőde előterében is megtekinthető.

6. Minőségpolitikánk, jövőképünk

Fontos feladatunk a szülők munkába állásának támogatása. A helyi adottságokhoz igazodva igyekszünk megteremteni a gyermekek számára megfelelő, inspiráló, egészséges és esztétikus környezetet. Az épületek és a felszerelések a gyermekek biztonságát, kényelmét és fejlődését biztosítják.

A gyermekek ellátása során olyan nevelési-gondozási elveket alkalmazunk, melyek az egyéni igényeket maximálisan kielégítik, valamint megfelelnek a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának. Gyermekközpontú és családorientált nevelés kialakítására törekszünk.

Az intézményben fontos célkitűzés a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése. Nagy figyelmet fordítunk a rendszeres bölcsődébe járás biztosítására.

A kisgyermek számára biztonságos, nyugodt, játékra ösztönző légkört teremtünk a nevelők szakmai felkészültségével, kedvességével.

Olyan kapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel, hogy érezzék: gyermeküket a számukra legjobb ellátásban részesítjük és ennek ők is aktív részesei. Családbarát szolgáltatást kínálunk.

Bölcsődénk dolgozói hivatástudattal végzik feladataikat, a kisgyermeknevelők folyamatosan képzik magukat, nyitottak az újra. Az igényes szakmai munkához megteremtjük az optimális személyi és tárgyi körülményeket, támogatjuk a dolgozókat az önképzésben, szorgalmazzuk a főiskolai képzést, biztosítjuk a szakmai fejlődéshez a házi szakkönyvtár, számítógép használatát.

7. Bölcsődénk működése

7.1 A bölcsődei ellátás igénybevételének módja

A személyes gondoskodás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő kérelmére történik, melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával:

- a körzeti védőnő
- a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos
- a szociális, illetve a családgondozó
- a Gyermekjóléti Szolgálat
- a gyámhatóság kezdeményezheti.

A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsődébe olyan kisgyermeket veszünk fel (20 hetes kortól 3 éves korig) aki Vértesszőlős község közigazgatási területén él, bejelentett lakóhelye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye van. A lakóhely, tartózkodási hely megállapításánál a személyi adat és lakcímnnyilvántartás adatai az irányadók.

Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását kell biztosítani, akiknek a szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsődei felvételi kérelmek benyújtására minden évben a meghirdetett napokon-, valamint az év folyamán folyamatosan van lehetőség.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni a Gyvt. 43.§ (3) bekezdése alapján:

- a) – ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll-
- aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- b) a védelemben vett gyermeket.

A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsődébe való felvétel a fentiekén túl az év során folyamatosan igényelhető, amennyiben van üres férőhely. Nem vehető fel az a gyermek, akire nézve a nagyszülője gyermekgondozási segélyben részesül. A felvételi kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- a szülő / törvényes képviselő munkaviszonyának igazolását,
- a szülői tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
- az illetékes munkaügyi központ igazolását a munkaerő piaci képzésen való részvétel idejéről,
- a szülő betegsége esetén a házi orvos / szakorvos által kiállított igazolást,
- az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvos igazolását,
- egyedülállóság esetén a szülő / törvényes képviselő nyilatkozatát,
- a családban nevelt 3 vagy több kiskorú gyermek esetén a szülő / törvényes képviselő nyilatkozatát,
- a házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható. A beszoktatás első napján át kell adni a kisgyermeknevelőnek, amely 3 napnál régebbi nem lehet.

A felvételtől – a becsatolt igazolások alapján – az intézmény vezetője dönt. A döntésről bölcsődei felvétel esetén írásban értesíti a szülőt / törvényes képviselőt.

Az intézményvezető döntése ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül észrevételnek van helye, melyet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani.

Amennyiben a felvételi kérelem – férőhely hiány miatt – nem teljesíthető, úgy felhívjuk a figyelmet arra, hogy kérelmére a gyermeket „várólistára” vesszük és üresedés esetén az elhelyezés időpontjáról levélben vagy telefonon értesítjük.

Szintén „várólistára” kerül az a gyermek, aki a felvételi eljárás során felvételt nyert ám bölcsődei férőhelyig a felvételi kérelmen jelzett időponthoz képest egy hónapon belül nem veszi igénybe, ha más igazoltan indokolható felvételi kérelem teljesítése – az indokolatlanul lefoglalt férőhely miatt – nem lehetséges.

A bölcsődei ellátás megkezdése előtt az intézmény vezetője a szülővel / törvényes képviselővel együttműködési megállapodást köt, mely tartalmazza:

- az ellátás kezdetének időpontját,
- az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését)
- a gyermek számára nyújtott szolgáltatások és ellátások tartalmát, módját,
- a személyi térítési díj megállapítására és megfizetésére vonatkozó szabályokat, ha az ellátás térítési díj fizetési kötelezettséggel jár,
- az ellátás megszűnésének módjait,
- a gyermek és törvényes képviselője, valamint a fiatal felnőtt személyazonosító adatait,
- az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselőjének nyilatkozatát a 33§ (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatás megtörténtéről.

A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja:

A szolgáltatásról, a beiratkozáshoz szükséges tudnivalókról személyesen, telefonon, vagy az intézmény honlapján is tájékozódhatnak az érdeklődők.

Emellett a személyes találkozást szorgalmazzuk, így alkalmunk nyílik egymás megismerésére, kötetlen beszélgetés alkalmával a szülők is közvetlenül feltehetik kérdéseiket, közölhetnek fontos információkat a bölcsődei ellátás igénybevételével kapcsolatban.

Bölcsődekezdés előtt, általában június hónapban ismertetőt tart az intézményvezető a bölcsődébe jelentkező gyermekek szüleinek, ahol bemutatja az intézményt, az igénybe vehető szolgáltatást.

7.2. Humán erőforrás

Bölcsődénkben a személyi feltételek a 15/1998 (IV.30) NM. rendelet szerint biztosítottak.

Engedélyezett dolgozói létszám:

Bölcsődevezető:	1 fő /óvodával közös - intézményvezető
Kisgyermeknevelő:	4 fő
Bölcsődei dajka:	1 fő
Konyhai dolgozó:	1 fő
Bölcsődeorvos:	1 fő megbízással látja el a feladatát

Minden dolgozó rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel.

7.2.1. Továbbképzés

Bölcsődénkben a gyermekeket kisgyermeknevelői és főiskolai végzettséggel rendelkező szakemberek látják el. Fontosnak tartjuk a rendszeres önképzést, támogatjuk a főiskolai szintű végzettség megszerzését.

Továbbképzések szervezése:

A bölcsőde éves továbbképzési tervet készít.

A továbbképzés továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak tartama négy év.

A továbbképzési kötelezettség minősített továbbképzésen való részvétellel és a program szerinti feltételek teljesítésével teljesíthető.

A kötelezettség teljesítését a továbbképzési pontérték alapján mérik. Felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb végzettség esetén 60 pontot kell elérni egy továbbképzési időszak alatt. A továbbképzési pontok 20%-át a kötelező továbbképzés, 40 %-át a betöltött munkakörhöz kötött továbbképzés, további 40 %-át a választható továbbképzés elvégzésével lehet megszerezni.

Vezetői képzés:

A vezetői megbízással rendelkezők kötelező továbbképzésére a 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet előírása alapján tervezünk.

A szakalkalmazottak kötelező továbbképzésének szervezése:

A 9/2000. és a 8/2000 SZCSM. rendelet szabályozása alapján történik.

A kötelező továbbképzéseken túl az intézmény belső továbbképzésein is részt vesznek a bölcsődei szakalkalmazottak.

A bölcsőde továbbképzési terve alapján az éves költségvetésben kerül meghatározásra a képzésre fordítható összeg.

Általában a szakmai képzéseket részesítjük előnyben, de támogatásra kerül minden olyan szakmai rendezvény, program, mely a bölcsőde magas színvonalon való működését elősegíti.

7.3. A gyermekek ellátásának tárgyi feltételei

Bölcsődénk tárgyi feltételeit a szakmai követelményeknek megfelelően alakítottuk ki. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, berendezési eszközökkel, játékkészlettel rendelkezünk. Különös gonddal figyelünk a biztonságos környezet kialakítására, a legoptimálisabb tárgyi környezet biztosítására.

Csoportszobák

A szobák alapterülete megfelel az ellátott gyermekek létszámának. A bútorzat egységes, modern, a gyermekek számához, méretéhez, életkori sajátosságukhoz igazodik. A bútorok elhelyezésével alakítjuk ki a különböző tevékenységekhez szükséges teret, játszó sarkokat és pihenő kuckókat, a nagymozgás gyakorlásához elegendő helyet. A sok textília meleget és puhaságot nyújt.

A berendezés és a játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a pedagógiai és egészségügyi szempontokat. A szobai gondozásnak, az étkezésnek és a pihenésnek állandó területe van, a kisgyermeknek saját helyet biztosítunk.

Fürdőszobák

A fürdőszobák közvetlenül csatlakoznak a gyermekszobákhoz. A folyamatos és szakszerű gondozást segíti a jól elhelyezett és praktikus berendezés. Pelenkázó asztalok, mosdók, kis WC-k, törülköző tartó, egész alakos tükör olyan méretű és elhelyezésű, hogy a gyermekek önálló tevékenységét segíti. A törülköző tároló fogas úgy lett kialakítva, hogy a gyermekek törülközői egymástól jól elkülönüljenek. A gyermekek saját pelenkáját és a váltó ruhákat a pelenkázó asztalnál úgy helyezzük el, hogy kéznél legyen a kisgyermeknevelőnek. A gyermekek személyes tárgyainak elkülönítésére színes, saját jeleket használunk.

Gyermeköltözők

A gyermeköltözők kapcsolódnak a fürdőszobákhoz. Az öltözőkben öltözőszekrények találhatók, tágas belső tároló hellyel a gyermekek ruházatának tárolására. Minden kisgyermek számára biztosítunk saját rekeszt, jellel elkülönítve. Öltöztető asztal, öltöző pad, cipőtároló és ruhafogas a gyermeköltöző berendezése. Tájékoztatókat, információkat, a heti étlapot helyezzük el a faliújságon. A gyermekek munkái és vidám dekorációi színesíti az öltözőt.

Előter

A szülők számára a várakozáshoz az előteret rendeztük be. A jövőben olvasó sarkot tervezünk kialakítani, a már telepített akvárium mindenki számára érdekes látnivalót nyújt.

A babakocsikat a kialakított tároló helyre tudják beállítani a szülők.

Játsszóudvar

Az épület adottságaiból adódóan a gyermekek udvara egy nagy játszótérként kínálja a szabadban tartózkodás lehetőségét. A sok beépített eszköz olyan változatos mozgásra és ügyesedésre segítő tevékenységet kínál, ami a bölcsődés korosztály fejlődéséhez a legideálisabb.

Az udvar közvetlenül kapcsolódik a csoportszobákhoz, a teraszon keresztül a kényelmes kimenetelt biztosítja. A teraszok napellenzővel védettek. Az udvaron párapap került kialakításra, mely a nagy hőségben kellemesen hűsíti a gyermekeket.

Az udvar felszerelése a szabványnak megfelelő, rendszeresen ellenőrzött és biztonságos.

A mászóakák és csúszdák mellett homokozók és babaház valamint mobil eszközök is találhatók.

Sószoba

A gyermekek napirendjébe illesztve a csoportok rendszeresen, hetente több alkalommal használják a só szoba jótékony hatását. Az itt eltöltött idő alatt sóhomokozó, mesekönyvek, hangszerek, bábok, rajzeszközök várják a gyermekeket. A 20-25 perces sószobai tartózkodás alatt lehetőségük van együtt játszani, vagy alkotó tevékenységet folytatni.

A sószobát a gyermekek a szülőkkel is használhatják a délutáni órákban.

Tornaterem

Az intézmény tornaterme lehetővé teszi a csoportszobákon kívüli játék-tér kialakítását. A mozgásos eszközökkel, bordásfallal jól felszerelt helyiséget a csoportok gyermekei a fejlesztő és egyéb foglalkozásokra egyaránt tudják használni.

Játékkészlet

A játék a gyermekek legfontosabb tevékenysége, ezért rendkívül fontos a csoportszobákban és az udvaron a jól összeállított játékkészlet.

Figyelembe vesszük a pedagógiai, higiénés szempontokat, a korosztályok különböző tevékenységformáira jellemző igényeket, a csoport létszámát. Változatos, lehetőleg természetes anyagból készült, és változatos funkcióra alkalmas eszközöket biztosítunk.

A játékokat gyermekmagasságban, funkciók szerint, nyitott polcokon helyezzük el.

Textíliák

A gyermekek saját ruhájukban tartózkodnak a bölcsődében, váltóruháról is ők gondoskodnak, szükség szerint bölcsődei kis ruhákkal ki tudjuk egészíteni.

A bölcsőde biztosít minden egyéb használatos textíliát, törülközőt, előkét, abroszt, ágyneműt és gondoskodunk azok mosásáról, tisztán tartásáról, pótlásáról. A gyermekek saját textíliáját jelekkel látjuk el.

7.4. Élelmezés

A gyermekek napi négyszeri étkeztetését tálalókonyha működtetésével biztosítjuk. A konyha működése megfelel a HACCP és a NÉHIB által előírt szabályoknak.

Az élelmezés központilag a főzőkonyháról történik, ahol élelmezésvezető és dietetikus szakember irányítása biztosítja az egészséges, változatos kisgyermek étkeztetést.

Gondoskodunk arról, hogy a gyermekek sok zöldséget és gyümölcsöt fogyasszanak és bőségesen igyanak folyadékot.

7.5. Dokumentáció

A dokumentációk kezelését az intézményi iratkezelési szabályzat tartalmazza.

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentációk vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe vesszük.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok:

- a tárgyyszerűség (objektivitás),
- a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- a hitelesség,
- az árnyaltság,
- a rendszeresség, illetve a folyamatosság

A kisgyermeknevelő által vezetett kötelező dokumentumok és azok tartalmi jellemzői:

A dokumentáció képet ad a kisgyermeknevelő szakmai ismeretéről, lelkiismeretes munkájáról. Jelentősége abban is megnyilvánul, hogy a gyermek fejlődésének regisztrálása közben a szakmai igényességét is emelheti, a hiányzó ismeretek pótlására ösztönöz.

Csoportnapló

Tartalmazza:

- a csoport nevét
- a kisgyermeknevelők nevét
- a technikai dolgozó nevét
- a csoportba beíratott gyermekek adatait, jelét, jelen vagy távollétüket
- a beszoktatott gyermek nevét
- napi tervezett játéktevékenység kezdeményezést (téma, megvalósulás módja, vagy elmaradás oka, eszközök, gyermekek érdeklődése)
- levegőztetést, illetve elmaradásának okát
- az esetleg kapott gyógyszer mennyiségét
- az egyes gyermek egészségi állapotában történt változást
- étrenddel kapcsolatos megjegyzések
- rendkívüli esemény
- szülői kérések, távolmaradás közlése
- csoport hangulatát, érzelmi állapotát
- a délelőtti és délutáni műszak eseményeit külön-külön kell felsorolni és minden esetben a kisgyermeknevelőnek aláírni.

/A bölcsőde elektronikus naplót vezet, melyet a nevelési év végén kinyomtat és elhelyez az iktatóba./

Gyermek-egészségügyi törzslap

Egy éves korig havonta, fölötte 3 havonta egyszer a gyermek születése körüli napokon (+/- 4 nap) összefoglalót ír a kisgyermeknevelő. (részletes összefoglalót a fejlődési napló tartalmazza)

Üzenő füzet

Tartalmaznia kell:

- a saját kisgyermeknevelő nevét
- a társ kisgyermeknevelő nevét
- technikai dolgozó nevét
- a vezetőnő és a helyettese nevét és mobiltelefonszámát, a bölcsőde vezetékes telefonszámát
- a gyermek adatait, születési hely, idő, anyja neve, TAJ száma
- a szülők telefonszámát
- gyógyszer- és ételérzékenységet (pirossal kell beírni)
- tájékoztatást a szünetekről, Bölcsődék Napjáról, a bölcsőde nyári leállításáról
- kivonat a Házirendből

A kisgyermeknevelő 3 havonkénti, megfigyelésekre alapuló, élményszerű bejegyzéseinek tükrözni kell a gyermek folyamatos fejlődését. Az üzenő füzetbe kerülhet bejegyzésre a gyermekkel kapcsolatos bármely jelentős esemény, történés (fejlődési változás, egészségi állapot, stb.). Nem maradhat le a beírás kelte és a kisgyermeknevelő aláírása sem.

Fejlődési napló

Tartalma:

Családlátogatás

A családlátogatásról készült feljegyzés tartalmi elemei:

- Mikor történt (beszoktatás előtt vagy után), ki volt jelen?
- Hogyan fogadták a szülők a látogatást?
- Gyermek viselkedése a látogatás alatt
- Gyermek helye a családban, a lakásban
- Röviden a lakáskörülményekről
- Szülő kérdései, illetve válaszuk megnyugtató volt-e számukra?
- Milyen kéréseink voltak a család felé? Ezt hogyan fogadták?
- Miben mutatkozott meg a családlátogatás eredményessége?

Az adaptáció első 10 napjáról vezetett naplószerű feljegyzések.

Tartalmaznia kell:

- Mikor érkezett, ki szoktatja, mi lett a jele. Gyermek fejlettségi szintjének általános jellemzői (beszéd, étkezés, szobatisztaság) viselkedése, játéktevékenységei
- Mennyi időt töltöttek a bölcsődében, szobában vagy szabadban kezdődött az ismerkedés? Volt-e már családlátogatás? Szülő viselkedése (érdeklődő, együttműködő, más gyermekkel kapcsolatot vesz fel, unatkozik, nehezen adja át gyermekét stb.)
- Mikor milyen új dologgal ismerkedett a gyermek, azokra hogyan reagált? Saját kisgyermeknevelőjével, társ kisgyermeknevelőkkel, gyermekekkel hogyan alakul a kapcsolata? Naponta hogyan változott a gyermek érzelmi állapota, kisgyermeknevelőjéhez való viszonya? Búcsúzás módja, ki és hogyan vigasztalta, mivel nyugtatható? Érkező szülőt hogyan fogadja?
- Ha megbetegedés történt, mennyit hiányzott, a fokozatosságban hová kellett visszalépni?
- Hány napig gondozta a szülő gyermekét?
- Ki altatta és milyen körülmények között a gyermeket? Előtte, utána volt-e sírás?
- Milyen szervezési munkákat kellett módosítani a kisgyermeknevelőnek a beszoktatás alatt?

Fejlődés nyomon követésének szempontjai:

- Érzelmi állapot, fejlődés (felnőttekhez való viszony: anya, családtagok, kisgyermeknevelők, gyermekekhez való viszonya)
- Gondozással kapcsolatos magatartás, önállósági törekvések (étkezés, tisztázás, bilizés, szobatisztaság, kézmosás, mosakodás, fogmosás, öltözködés)
- Mozgás: nagymozgások fejlődése, manipuláció
- Értelmi fejlődés: érdeklődés, figyelem, beszéd (hangadás, megértés, verbális beszéd), játéktevékenység
- Alvás
- Egyéni megnyilvánulások, szokások
- Az első bejegyzés tartalmazhatja röviden a gyermek életét befolyásoló főbb események hatására történt változásokat. (csoportba kerülés, új kisgyermeknevelő, új táplálkozási mód, napi-rendhez, környezethez való alkalmazkodás stb.)

A gyermek 1 éves koráig havonta, 1 éves kora után negyedévente kell dokumentálni a gyermek értelmi érzelmi fejlődését. Ezáltal nyomon követhetjük a gyermek fejlődését a bölcsődei élete során.

A dokumentáció egyes elemei nem térhetnek el egymástól, reális képet kell, hogy adjanak a gyermek fejlődéséről.

Mindig csak tényként szabad megjegyezni, ha valamit a gyermek még nem tud, nem szívesen végez, nem lehet elmarasztalni, hibaként közölni, hiszen bölcsődei nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A bölcsődevezető (intézményvezető) által vezetett dokumentáció a gyermekekről:

- Felvételi könyv
- Megállapodás az ellátás igénybevételéről
- Napi jelentés - TAJ alapú KENYSZI nyilvántartás
- 2. sz. melléklet a 328/2011.(XII.29) Korm. r.
- Nyilvántartás az étkezést igénybe vevőkről
- Térítési díjak nyilvántartása, kedvezmények
- Fertőző betegségek kimutatása
- Tetvességi nyilvántartás
- Éves statisztikai jelentés

7.6. Érdekvédelem

Az 1997.évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján intézményünkben Szülői Fórum működik. Munkáját saját Működési Szabályzata alapján végzi. Az intézményvezető fogadó órájáról, a Szülői Fórum elérhetőségéről, a gyermekjogi képviselő elérhetőségéről a szülőcsoportos megbeszéléseken és a hirdető táblákon tájékoztatjuk a szülőket.

A **Szülői Fórum** szavazati jogú választott tagjai:

- az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői által választott tag (2fő/csoport)
- az intézmény dolgozói közül választott tag (1 fő)
- az intézmény fenntartója által delegált képviselő (1 fő)

A Szülői Fórumhoz fordulhat a gyermek törvényes képviselője, illetve az intézmény dolgozója panasz, érdeksérelem esetén. Az Érdekképviselői Fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet:

- fenntartónál
- a gyermekjogi képviselőnél
- illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.
- A Szülői Fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény
- alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,
- valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az Érdekképviselői Fórumnál

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak kötelezettségszegése esetén
- a GYVT 136/A § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve a Szülői Fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy a Szülői Fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Szakalkalmazottak jogainak védelme:

A személyes gondoskodást végző személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogait, munkájukat elismerjék, a munkáltató megfelelő és biztonságos munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelme a mindenkor hatályos Munkatörvénykönyv és a KJT alapján történik.

Az intézmény dolgozója panaszával fordulhat a Szülői Fórum felé is, mely megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

7.7. Gyermekvédelem

A bölcsőde a gyermekvédelem rendszerében személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik, azon belül is a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája.

A családi nevelést segítve a szülők folyamatos tájékoztatásával felhívjuk a figyelmet a gyermeknevelési támogatások természetbeni és pénzbeli lehetőségeinek igénybe vételére. A bölcsődében használt ruha és játék gyűjtésével támogatjuk a rászorulókat. Lehetőséget teremtünk személyes beszélgetésre, ahol értő figyelemmel bizalmat adunk, tanácsadással segítünk a kialakult helyzet javításában. Szükség esetén segítséget kérünk a gyermekvédelem területén dolgozó szakemberektől.

A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők ellátásánál biztosítjuk az esélyegyenlőséget nemzeti, vallási hovatartozástól függetlenül.

A gyermekvédelmi feladatunkat az intézményvezető irányításával, vele munkamegosztásban a kisgyermeknevelők végzik.

Feladatuk:

- a veszélyeztetettség felismerése és jelzése
- a gyermekbántalmazás jeleinek felismerése, jelzése
- a felismerést segítő jele: - külső jelek, sérülések
- a fejlődés elmaradás
- a gyermek inadekvát viselkedése
- elhanyagolásra utaló szülői magatartás
- a családtámogatási formák megismertetése

7.8. A gyermekcsoport szervezése

Bölcsődénkben a gyermekcsoportok létszáma a jogszabály által meghatározott. A két évesnél fiatalabb gyermekek számára 12 fős csoportokat szervezünk.

A kisgyermekek bölcsődei éveik alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járnak. Életkor szerint- homogén vagy vegyes csoportok egyaránt szerveződhetnek.

Bölcsődénkben a „saját kisgyermeknevelő”- rendszer keretében folyik a nevelő-gondozó tevékenység, amely biztonságot és stabilitást jelent gyermekeink számára.

A csoport gyermekeinek egy része (5-6 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapot, naplót, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője. Az ún. Ölelkezési időben - azaz időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van - idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére, gondozására fordítja.

A „saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyerekre, számon lehet tartani az egyéni igényeit, problémáit, szokásait, a „saját” kisgyermeknevelőjük segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

7.8.1. A gyermekek napirendje

Jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirendünk a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését szolgálja. A nyugodt és folyamatos gondozás megfelelő feltételei biztosítják a gyermek számára a jó közérzetet, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitást és az önállósodás lehetőségét. A csoport belső nyugalmanak kialakítására törekszünk. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”- rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának, lehetőség szerinti figyelembe vétele.

7.8.2. A dolgozók munkarendje

A gyermekek napirendjéhez igazodik a kisgyermeknevelők és a dajka munkarendje. A dolgozók összehangolt tevékenysége elengedhetetlen a gyermekek ellátásához, ezért rendszeresek az egyeztetések és a feladatok megbeszélése.

8. Bölcsődénk nevelési feladatai

8.1. A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja

A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényével, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel.

8.2. A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. Olyan szemlélet és módszerek alkalmazása, melyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét. Koragyermekkorai intervenció szemléletének széleskörű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő intervenció tevékenység.

Célunk a családbarát intézményként való működés, szolgáltatással a családok életminőségének javításához való hozzájárulás, a szülők munkavállalási esélyeinek növelése.

8.3. A bölcsődei nevelés feladata

8.3.1. A családok támogatása annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Bölcsődénkben a családi és bölcsődei nevelés összhangjára törekszünk, ahol a szülő és a kisgyermeknevelő között egyenrangú konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat kialakítása a célunk. A szülő közvetíteni tudja gyermeke szokásait, igényeit, szükségleteit segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a differenciált egyéni bánásmód kialakításában. Bölcsődénk, mint a kisgyermekes családdal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében.

8.3.2. Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi- és lelki fejlődéshez biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, támogatjuk fejlődését kielégítjük a primer szükségleteket egyéni igények szerint. Egészségvédelem, egészségnevelés a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokásokat segítjük (a testi- lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás). Szükség esetén speciális szakembereket vonunk be a prevenciós és korrekciós feladatok ellátásába. Bölcsődénkben fontosnak tartjuk a kisgyermekek egészségvédelmét, valamint a prevenciót. Törekszünk az egészségmegőrző környezet, egészséges táplálkozás, megfelelő személyi higiénia kialakítására. Új intézményünkben só szoba került kialakításra, melyet hetente több alkalommal látogatunk a légúti megbetegedések megelőzése, gyógyítása érdekében.

8.3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Biztonságot nyújtó nevelői magatartással, hitelességgel az érzelmek kifejezésére való ösztönzéssel a világos elvárások és határok megfogalmazásával segítjük a gyermekek bölcsődei beilleszkedését. A kisgyermeknevelő – gyermek közti szeretetteljes érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakítására törekszünk. Bölcsődénkben lehetőséget teremtünk a társas kapcsolatok megtapasztalására, az énérvényesítés tolerancia, empátia gyakorlására, ezzel is hozzájárulva az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. Különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekekre, szükség esetén más segítő szakembereket is bevonunk fejlesztésükbe. Feladatunk a beszédkészség fejlesztése, ingerekben gazdag nyelvi környezet biztosítása, kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés gondozás minden helyzetében (mondóka, ének, vers, mese).

8.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének megismerése

Fontos feladatunk az érdeklődés kialakulásának fennmaradásának erősödésének a játékos felfedezés és cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése. Mindezt tesszük a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával. A kisgyermeknevelő ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, tapasztalok és élmények feldolgozását. A közös tevékenységek során élményt nyújtunk, viselkedési és helyzetmegoldási mintákat kap, valamint lehetőséget biztosítunk az önálló próbálkozásra és a kreativitás kibontakoztatására. Elősegítjük az önálló választás és döntési képesség kialakulását, a bátorító, ösztönző nevelői magatartással.

8.4. A bölcsődei nevelés alapelvei

8.4.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Olyan komplex látásmód alkalmazására törekszünk, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiinduló pontnak tekinti. A család erősségeinek hangsúlyozása által a család életminőségének javításához járulunk hozzá.

8.4.2. A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása

Koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő problémák, feladatok felismerése és jelzése.

8.4.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

8.4.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

8.4.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

8.4.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

8.4.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

8.4.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán éréseinek, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

8.4.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia.

A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

8.4.10. A gyermeki kompetencia készítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

8.5. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motíváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

8.5.1. Tanulás

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. Bölcsődei nevelésünk során olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamatot biztosítunk, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban. Elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő - gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődéséhez biztonságos és támogató környezetet teremtünk, elősegítve a felnőtt - gyermek és a gyermek - gyermek interakcióját a beszédtanulás folyamatában. Figyelmet fordítunk azon gyermekek nyelvi szükségleteire, akik nem magyar anyanyelvűek.

8.5.2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásánál biztosítjuk, hogy aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, próbálkozhasson miközben biztató - támogató segítséget nyújtunk. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. Elegendő időt biztosítunk az egyes mozzanatok megtanulására.

A felnőttel való kommunikációnk érzelmi töltésével, a gyermek önelfogadására a személyiség egészséges alakulására törekszünk. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

A gondozás megszervezése

A gondozási műveleteket úgy szervezzük, hogy minden kisgyermekre elegendő idő jusson, legyen ideje önállóan, aktívan tevékenykedni, legyen kedve a folyamatok elsajátítására.

A gyermekcsoportot két kisgyermeknevelő látja el, érvényesítve az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő rendszert.

Gondozási helyzetek:

Étkezés:

Fontos feladatunk az egészséges táplálkozás biztosítása, a helyes étkezési szokások kialakítása, a gyermekek önálló étkezésének elérése. Változatosan elkészített, sok zöldséggel és gyümölccsel gazdagított étrendet kínálunk a gyermekeknek. Arra törekszünk, hogy az étkezés örömforrás legyen, jó étvágygal fogyasszák az ételeket. Az étkezés a napirend fontos része, azonos időben, nyugodt körülmények között történik, az étkezéshez szükséges eszközök és körülmények gondos előkészítésével. A gyermekeket fejlettségük szerint ölből, vagy kis asztalnál ülve kínáljuk az étellel, egyéni igények szerint kialakított sorrendben. A kisgyermeknevelő ízlésesen terít, meggyőződik a felkínált étel minőségéről, hőfokáról mielőtt tálalja a gyermekeknek, jó étvágyat kíván. A gyermekek kedvük szerint bekapcsolódnak a terítésbe, segítenek.

A gyermekeknek állandó, saját helyük van az asztalnál, játékból érkeznek, a nevelő személyesen hívja őket étkezni, segít az asztalnál elhelyezkedni, jó étvágyat kíván. A gyermekek mellé ülve biztosítja a nyugodt étkezést, segít, és újra kínál, ha arra szükség van. A kisgyermeknek annyit fogyasztanak, az ételből amennyit kívánnak, a nevelők nem erőltetik az étkezést, de szorgalmazzák a megkösköztetését.

A gyermekek táplálkozását, egyéni szokásait dokumentálják, a szülők rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük étkezéséről.

Egészségét szervezésével, zöldség-, és gyümölcsnapok bevezetésével népszerűsítjük az egészséges táplálkozást, új ízekkel, ételreceptekkel is segítve a családok ismeretének bővítését.

Pelenkaváltás, bili és WC használat

Pelenkaváltáshoz a gyermekek saját eldobható papírpelenkáját használjuk, de textílpelenkával is rendelkezünk. A pelenka cseréje naponta többször, az étkezések előtti tisztálkodások alkalmával, az udvarra készülődés előtt, vagy szükség szerint történik. A gyermekek igénye és fejlettsége szerint a pólyázóra fektetve, vagy a kisgyermeknevelővel szemben állva végezzük. Székletes kisgyermeket minden esetben folyó víz alatt szappanos lemosással teszünk tisztába. Kevesebb kisgyermek kéri bölcsődében a bili használatát, ám ha számára ez biztonságosabb vagy otthon is azt használnak, akkor felkínáljuk neki. A gyermek WC jobban vonzza a gyermekeket, olyan szeretne lenni, mint a felnőttek és le is lehet húzni. A WC papír használatára higiénés jó szokásra tanítjuk őket.

Testápolás, tisztálkodás

Testünk tisztántartásával a rendszeres kézmosással sok betegséget megelőzhetünk, de felfrissülést és jó közérzetet is ad. A testápolási szokások kialakítását már kisgyermekkorban el kell kezdeni. A kézmosás fontosságát kiemeljük a gyermek reggeli érkezésekor, úgy érkeznek a szobába, hogy előtte megmossák a kezüket. Étkezések előtt és WC használat után pelenkaváltáskor is mindig kezét mosunk. A helyes kézmosás elsajátításához figyelmet fordítunk a szappanozásra, a szappan méretére, hogy az könnyen megfogható legyen. Darabos szappant és folyékony szappant egyaránt biztosítunk, hogy ismerkedjenek vele és megtanulják a használatát. Az arcmosás igényére is odafigyelünk, a csapok fölötti tükörben meg tudja nézni, hogy hol maszatos, vagy még kimaradt a mosakodásból és nem vizes valahol. A törülközőt használatkor leemeljük a fogasról, használat után a visszahelyezése nehezebb feladat, ez a finom motorikus mozgás fejlettségét igényli. A kisgyermeknevelő időt hagy a mozdulat gyakorlására, ha szükséges, akkor segít a gyermeknek. Az egész alakos tükör előtt történik a fésülködés, a nagyon rövid hajú fiúkat is megkérjük, hogy nézze meg magát, csinosan menjen be a szobába. Fontos a tükörkép megtekintése, a testséma kialakulása, a mozdulatok gyakorlása szempontjából is.

Az orrfújás nehéz feladat a gyermekek számára, van, aki hamar megtanulja, de a legtöbb kisgyermeknek nem sikerül. A helyes orrfújásra és a papír zsebkendő használatára tanítjuk össze.

A gyermekek tiszta öltözkéire, ha szükséges a ruházat cseréjére gondot fordítunk. Odafigyelünk arra, hogy kényelmes, mozgásban nem akadályozó lábbelit viseljenek.

Arra törekszünk, hogy a gyermekekben kialakuljon a testápolás igénye, szokássá váljon a rendszeres kézmosás, megtanuljanak alaposan törülközni, igényük legyen a rendezett megjelenésre.

Pihenés, alvás

A kisgyermekek fiziológiai állapota, idegrendszerük fáradékonysága miatt, ha igénylik, délelőtti és délutáni alvást is biztosítunk számukra. A kisgyermeknevelők ügyelnek arra, hogy a lefektetés időpontja az egyéni szükséglet szerint azonos időben történjen. Minden egyes gyermek napi alvásigényét, a gyermekek ébredési sorrendjét jól ismerik. A gyermekek alvóhelye állandó, lefekvéskor a vastag felsőruhát, nadrágot levesszük, kényelmes viseletben fekszenek le. A keveset alvó gyermekeknek mesekönyvvel, kis játékokkal biztosítjuk a csendes tevékenységet. A kisgyermeknevelők gondoskodnak az alvási hangulat megteremtéséről: sötétítés, szellőztetés, csendes beszéd. Az elalvást segítik halk énekléssel, simogatással. A gyermekek kedvenc alvókájukkal, cumijukkal fekszenek le aludni. Ha a gyermekek elfáradnak játék közben, vagy csak elbúzásra vágnak, akkor puha plüss figurákkal körbevett pihenősarkok adnak lehetőséget az elvonulásra.

8.5.3. Játék

A játék első készítéséből fakadó, örömteli tevékenység. A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

8.5.4. Mozgás

Kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást.

Bölcsődénk biztosítja a gyermekek számára a mozgásteret, mind a szobában, mind az udvaron, a megfelelő mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják az egyes mozgásformákat, s közben fejlődik a mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik mozgásuk.

Mozgásfejlesztéshez balesetmentes környezetet biztosítunk, valamint törekszünk a veszélyforrások kiküszöbölésére. A nagymozgásos játékokat a szabadban, az udvaron szervezzük. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására. Terveink között szerepel mezítlábas tanösvény kialakítása, melynek rendszeres használatával a láb fejlődési rendellenességei jól korrigálhatók.

8.5.5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalat szerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

8.5.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődése. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. Bölcsődénkben a népi és az irodalmi művekből egyaránt válogatunk. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

8.5.7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

8.5.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére. A falu hagyományörző programjaiba az életkori sajátosságoknak megfelelően kapcsolódik be a bölcsőde, a családokkal szorosan együttműködve. (Szüret, Márton nap, Mikulás, Adventi vásár, Karácsony, Farsang, Húsvét, Gyermeknap, Családi Nap, Föld napja, Madarak és fák napja, Víz világnapja)

8.5.9 A fejlődés leggyakoribb jellemzői bölcsődéskor végére

- nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik,
- legfeljebb apró segítséget igényel,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára,
- környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel,
- a gyermekek többsége szobatiszta.
- a veszélyeztetettség felismerése és jelzése
- a gyermekbántalmazás jeleinek felismerése, jelzése
- a felismerést segítő jele: - külső jelek, sérülések
- a fejlődés elmaradás
- a gyermek inadekvát viselkedése
- elhanyagolásra utaló szülői magatartás
- a családtámogatási formák megismertetése

9. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ezt a megközelítést szem előtt tartva valljuk a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerűen, párhuzamosan minél többet alkalmazunk belőlük.

9.1. Bölcsőde kóstolható bölcsőde látogatás,

A gyermekek beszoktatása előtt közös ismerkedésre hívjuk a szülőket gyermekükkel, hogy bepillantsanak a bölcsőde életébe, beláthatnak a napi munkánkba, fontos benyomást szerezhettek az intézmény légköréről, hangulatáról.

Havi rendszerességgel Baba-mama Klubot működtetünk az otthon lévő édesanyák és gyermekeik részére. A kisgyermeknevelők szakmai tudását, valamint más szakemberek segítségét felhasználjuk a családok gyermeknevelésének megkönnyítése, segítése érdekében.

9.2. Szülői értekezlet

Közös szülői értekezleten tájékoztatót nyújtunk bölcsődénk Szervezeti és Működési Szabályzatáról, a Házirendről, a gyermekek napirendjéről, a térítési díjakról és a kedvezmények igénybevételek lehetőségéről, a befizetés módjáról. Elmondjuk, hogy a bölcsőde kezdéshez milyen dokumentumok összegyűjtése szükséges. Tájékoztatást adunk a családok és a gyermekek jogairól és kötelességeiről, a panaszjog gyakorlásáról, a bölcsőde elérhetőségeiről. Ismertetjük bölcsődénk nevelési évre tervezett családi bölcsődei és csoportos programjainkat, melyekhez örömmel vesszük, ha a szülők további ötleteikkel, javaslataikkal gazdagítják.

9.3. A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerül sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

9.4. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az együttműködés elengedhetetlen a gyermek sikeres adaptációjához. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők aktív részesei legyenek gyermekük első közösségi életének kezdetében és annak későbbi időszakában egyaránt.

Bölcsődénkben, a gyermekek beilleszkedésének megkönnyítése érdekében, a szülővel történő, fokozatos beszoktatás módszerét alkalmazzuk, ami azt jelenti, hogy a beszoktatás első hetében szülővel együtt tartózkodik a gyermek a csoportban. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, és megkönnyíti számára új helyzethez való alkalmazkodását.

A második héten már a szülő állandó, közvetlen jelenléte nélkül, a gyermek bölcsődei tartózkodásának idejét fokozatosan növeljük.

A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában. A beszoktatás során a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át a szülőtől a gondozási műveleteket (pelenkázás, öltöztetés, mosakodás, stb.). E folyamat közben a szülő megismerheti a kisgyermeknevelő munka összetettségét, a tevékenység részleteit, a gyermek társait.

A szülő feladata a beszoktatás során, hogy gyermekét biztonságot adó, támogató jelenlétével átsegítse a kezdeti nehézségeken. Együtt ismerkedjenek társakkal, kisgyermeknevelőkkel, szokásokkal, szabályokkal. Emiatt kérjük, hogy a csoportban töltött idő alatt törődésükkel, gondoskodásukkal csak a saját gyermeküket vegyék körül. A többi gyermekkel a kisgyermeknevelő teszi ugyanezt.

A beszoktatás általában megtervezett rend szerint alakul, amin a kisgyermeknevelő és a szülő közösen változtathat, a gyermek igényeit és érdekeit figyelembe véve.

A beszoktatás általános menete:

1. nap.

10⁰⁰ - 11⁰⁰ A gyermek a szülővel együtt, játékidőben ismerkedik a környezettel, csoporttal, a kisgyermeknevelővel. A szülő végzi a gondozási műveleteket. A kisgyermeknevelő megfigyeli a gyermek egyéni sajátosságait, szokásait, szülői attitűdöt.

2. nap

9⁰⁰-11⁰⁰ Folytatódik az ismerkedés. A szükséges gondozást a szülő végzi a kisgyermeknevelő megfigyeli. Tízórait az anya kínálja a gyermeknek.

3. nap

9⁰⁰-11³⁰ Folytatódik az ismerkedés. A szükséges gondozási műveleteket az anya végzi, kisgyermeknevelő figyelemmel kíséri. A kisgyermeknevelő törekszik a gyermekkel való kapcsolatfelvételre. A gyermek már a bölcsődében ebédel, az ebéddel az anya kínálja meg. A szükséges gondozási műveleteket még az anya végzi, de a kisgyermeknevelő besegít apróbb gondozási műveletek kezdeményezésével, nyit a gyermek felé. Amennyiben a kisgyermeknevelő úgy ítéli meg, az anya rövidebb időre kimegy a csoportból, de bármikor visszahívható, gyakorolva ezzel az elválás, búcsúzás élményét.

4. nap

8⁰⁰-12⁰⁰ Reggelivel a szülő kínálja meg a gyermekét. A nap folyamán többször kimegy a csoportból. A kisgyermeknevelő próbálkozik a gondozási műveletekkel. Ebéddel a kisgyermeknevelő kínálja meg a gyermeket.

5. nap

8⁰⁰-12⁰⁰ A gyermek a bölcsődében reggelizik és ebédel. A kisgyermeknevelő végzi már a gondozási műveletek jelentős részét. Az anya hosszabb időre kimegy a csoportból, de bármikor visszahívható. Ebéd után már az ágát is megmutatják a gyermeknek. A hétvége után visszaesés tapasztalható.

6. nap

8⁰⁰-12⁰⁰ A beszoktatás menete ugyanaz, mint pénteken volt.

7. nap

8⁰⁰-14⁰⁰ Reggeli előtt elválik a szülő a gyermekétől. A gyermek az egész délelőttjét a szülő nélkül tölti a bölcsődében. A gondozási műveleteket a kisgyermeknevelő végzi. Ebéd után a gyermek az anya segítségével próbálkozik az alvással.

8. nap

8⁰⁰-14³⁰ Az egész délelőttöt a bölcsődében tölti a kisgyermek. Az ebéd utáni alvással a kisgyermeknevelő próbálkozik, úgy hogy a szülő a közelben tartózkodik.

9. nap.

8⁰⁰-15⁰⁰ A gyermek az egész délelőttjét a bölcsődében tölti. A szülő uzsonnára érkezik, és a szülővel uzsonnázik a gyermek.

10. nap

8⁰⁰-15³⁰ A gyermek reggelire érkezik, és uzsonna után megy haza. Az anya délelőttönként már nincs jelen. A kisgyermeknevelő kínálja meg az uzsonnával.

Tapasztalataink szerint az elválás sokszor a szülőknek is nehézséget okoz, amit a kisgyermek minden esetben megérez, és ő is elbizonytalanodhat. Fontos, hogy a szülő bízson a nevelőben, magabiztosságot sugározzon gyermeke felé, így benne is biztonságérzetet kelt, megkönnyítve ezzel a beszoktatást.

9.5. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

9.6. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, intézményvezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

9.7. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetéseket bölcsődénkben nevelési évenként legalább három alkalommal szervezünk. Ezek tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkal kialakított partneri viszonyra építve.

A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

9.8. Szülői megbeszélések

Bölcsődén belül a szülői megbeszélések a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal tartunk szülői megbeszélést (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői megbeszélés összehívására is sor kerülhet.

9.9. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre. A kapcsolattartás indirekt formái nem helyettesítik a személyes, közvetlen kapcsolatot, hanem megerősítik, kiegészítik azt.

Bölcsődei hirdetőtáblák és tájékoztatók:

Fontosnak tartjuk a bölcsőde nevelési és gondozási elveinek, szokásainak indirekt átadásának azt a formáját, hogy szakmai írásokat, általunk összeállított szakmai kiadványokat ajánlunk a szülőknek. Figyelemfelkeltő és szemléletformáló erejénél fogva kihasználjuk a lehetőséget, hogy aktuális és érdekes teret alakítsunk ki, ahol tartalmasan töltik a várakozás idejét.

10. Bölcsődénk kapcsolatrendszere

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatok kialakítására törekszünk mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

(Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Területi Gyermekvédelmi és Családsegítő Szolgálat, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó, Óvoda)

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményünkben olyan, a szolgáltató és az óvoda közötti kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos számunkra a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményünk a különböző civil szervezetekkel szoros kapcsolatot ápol. Az együttműködés hozzájárul a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.(eszközállomány bővítése, rendezvények, programok támogatása)

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen szakmai program Vértesszőlős Község Önkormányzatának Képviselőtestülete által történő jóváhagyása után lép életbe.

Egyúttal minden korábban kiadott, jóváhagyott szakmai program hatályát veszti.

Törökné Pátrovics Erika

Törökné Pátrovics Erika
intézményvezető

MELLÉKLETEK

1. Megállapodás gyermekek napközbeni ellátása/bölcsődei ellátás igénybevételéhez
2. Eszközlista

Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde

MEGÁLLAPODÁS

gyermek napközbeni ellátása / bölcsődei ellátás igénybevételéhez
alapellátásban

- mely létrejött a Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője és .....törvényes képviselő/szülő – a továbbiakban ellátást igénylő – között a mai napon gyermeke bölcsődei ellátásáról.

Jelen megállapodás megkötésével a bölcsődei ellátás kezdő időpontjától hatályát veszti az ezt megelőzően a Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsődével a bölcsődei ellátásra kötött mindennemű megállapodás.

A gyermek édesanyjának neve:

Neme: nő

Leánykori neve:

Anyja neve:

Születési helye, ideje:

Lakcíme:

Tartózkodási helye:

Állampolgársága:

Jogállása: bevándorolt, letelepedett, oltalmazott, menekült

A gyermek édesapjának neve:

Neme: férfi

Születési neve:

Anyja neve:

Születési helye, ideje:

Lakcíme:

Tartózkodási helye:

Állampolgársága:

Jogállása: bevándorolt, letelepedett, oltalmazott, menekült

A gyermekünket együtt neveljük. A felügyeleti jogot együttesen gyakoroljuk.

A gyermeket egyedülállóként nevelem. A felügyeleti jogot együttesen gyakoroljuk.

A gyermeket egyedülállóként nevelem. A felügyeleti jogot egyedül gyakorlom.

(A megfelelő sor aláhúzendő)

Az ellátott gyermek neve:

Születési neve:

Neme: fiú   lány

Anyja neve:

Születési helye, ideje:

Lakcíme:

Tartózkodási helye:

Állampolgársága:

Jogállása: bevándorolt, letelepedett, oltalmazott, menekült

A bölcsődei ellátás helye: Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde

A bölcsődei ellátás kezdő időpontja

A bölcsődei ellátás vége:

A bölcsőde az alábbiakat biztosítja az ellátást igénylő szülő / törvényes képviselő gyermeke számára:

- a bölcsődei ellátás alapelveire épülő szakszerű gondozást-nevelést
- napi négyszeri étkezést; nyugodt alvást, pihenést,
- a gyermek szabad levegőn tartózkodásának biztosítását,
- az önálló játéktevékenység támogatását, a gyermek fejlettségének megfelelő készségfejlesztést,

Az intézményi térítési díjat a fenntartó Vértesszőlős Község Önkormányzata évente legfeljebb kétszer megváltoztathatja – melyről az ellátást igénylő szülő értesítést kap.

Az ellátást igénylő tudomásul veszi, hogy az intézményvezető által megállapított személyi térítési díjat a díj fizetési napjain kiegyenlíti, melynek konkrét időpontjáról az átadókban található faliújságról tájékozódhat. A személyi térítési díj gondozásra vonatkozó részét a jelenléttől függetlenül, minden nyitvatartási napra meg kell fizetni, a gyermekétkezésre vonatkozó részét az igénybevétel napjaira kell megfizetni. A Gyvt. 150. § (3) b) pontja szerint a bölcsődei személyi térítési díj összege – étkezéssel együtt – nem haladhatja meg a család egy főre jutó nettó jövedelmének a 25%-át.

Bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátás esetén

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek,
- b) a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek,
- c) a három- vagy többgyermekes család gyermekének,
- d)* az átmeneti gondozásban lévő, az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek,
- e)* a védelembe vett gyermek

gondozását térítésmentesen kell biztosítani. Ezekben az esetekben személyi térítési díj - a 21/B. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - csak az étkezésért kérhető.

Az étkezést térítésmentesen kell biztosítani, ha a gyermek:

- aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át, vagy
- ae) nevelésbe vették.

A térítési díjat a felvétel napjától a következő hónap végéig esedékes gondozási napokra illetve havonta a következő hónap végéig esedékes gondozási napjaira, az intézmény által megjelölt napon kell az ellátást nyújtó bölcsődének megfizetni. Amennyiben a szülő a térítési díjfizetés kötelezettségének nem tesz eleget, az intézményvezető 15 napos határidő megjelölésével írásban felhívja a kötelezettet az elmaradt díj megfizetésére. Ha ez eredménytelenül telt el, akkor az intézmény vezetője a kötelezett nevét, lakcímét és a fennálló díjhátralékot nyilvántartásba veszi és a bölcsőde követelését elküldi a fenntartónak, aki intézkedik a behajtás érdekében. Amennyiben a kötelezett a személyi térítési díj összegét vitatja, a díj megállapításáról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a. a szülő, egyéb törvényes képviselő bejelentése alapján,
- b. ha a gyermek a jogszabályban meghatározott életkort betöltötte,
- c. határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam leteltével,
- d. a jogosultsági feltételek megszűnésével,
- e. a Házirend súlyos és ismételt megszegése esetén,
- f. Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartászavara miatt veszélyezteti a többi gyermek egészségét.

A megszűnésről az intézményvezető a d., e., f. pont esetén írásban értesíti a jogosultat.

A bölcsődevezető a felvételnél tájékoztatja továbbá a szülőt az alábbiakról:

A bölcsőde működését az 1997. évi XXXI. törvény, a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet, a Szakmai Program, a Házirend, a Szervezeti és Működési Szabályzat és annak mellékletei szabályozzák.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 41.§ (1) bekezdése szerint „a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A törvény (2) bekezdése szerint a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani:

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

Az intézmény által vezetett gyermekekre vonatkozó dokumentáció: üzenőfüzet, egészségügyi törzslap, fejlődési lap és napló

Az érték- és vagyonmegőrzés módja: a gyermekeknek saját szekrénye van, a bölcsődébe behozott játéktárgyakért, ékszerekért felelősséget a bölcsőde nem vállal.

Az intézmény házirendje: az öltözőben kerül kifüggesztésre, betartása minden bölcsődében tartózkodó személynek kötelező.

A panaszjog gyakorlásának módja: Az intézményben Szülői Érdekképviselői Fórum működik, melynek tagjai közé a csoportból a szülők tagot delegálnak. A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek a bölcsőde vezetőjénél vagy érdekképviselői fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése, vagy iratbetekintés megtagadása esetén.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde vezetője: Törökné Pátrovics Erika
elérhetősége: telefon: 06-30/754-7991 E-mail: samufalvi.ovoda@vertesszolos.hu.

A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde működő Szülői Fórum vezetője:
elérhetősége:

Vértesszőlős Község Önkormányzata, mint fenntartó részéről:

.....polgármester
elérhetősége: 06-34/379-091

Az ellátást igénylő a Házirendben foglaltakat megismerte, tudomásul vette, vállalta a betartását. A Házirend a szülőkre és hozzátartozókra egyaránt vonatkozik.

A szülők nyilatkoznak arról, hogy a felvételnél közölt adatok a valóságnak megfelelnek. Vállalja, hogy a kérelemhez csatolja a felvételt igazoló dokumentumokat, valamint ha a közölt adatokban változás következik be, elérhetőség változása esetén azonnal (értesíthetőség céljából), egyéb adataiban bekövetkezett változás esetén 8 napon belül a bölcsődevezetőt tájékoztatja.

Jelen Megállapodás a gyermek ellátásának megszüntetésével vagy új megállapodás megkötésével automatikusan hatályát veszti.

A Megállapodást és a tájékoztatást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 33.§-a alapján a Megállapodásban foglaltakról részletes szóbeli tájékoztatás is történt.

Dátum: Vértesszőlős,

.....
ellátást igénylő / törvényes képviselő / szülő

.....
ellátást igénylő / törvényes képviselő / szülő

P.H.

.....
intézményvezető

TÁJÉKOZTATÓ A TÉRÍTÉSI DÍJ ÖSSZEGÉRŐL

Vértesszőlős Község Önkormányzata a ..... rendeletében meghatározta a Bőlcsodei ellátás intézményi térítési díját.

Ennek alapján:

A fizetendő térítési díj a gondozásra napi .....-Ft.

A fizetendő térítési díj az étkezésre napi .....- Ft + ÁFA, mely magában foglalja a reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna árát.

A térítési díj fizetésére kötelezett személyek/gondviselő

neve:

lakcíme:

tartózkodási hely:

Dátum:

.....
intézményvezető

.....
szülő/gondviselő

.....
szülő/gondviselő

Eszközlista /két bölcsődei csoportra***Gyermeköltöző***

hirdetőtábla	2
öltözőszekrény	1 rekesz/gyermek
pelenkázó asztal	2 öltöztető asztal (öltöztető pad)
ruhafogas	2
fedeles szemetes	2

Fürdőszoba

fogmosó pohár tartó	2
pelenkázó asztal	2
ruhaszárító (harmonika)	2
törülközőtartó (12-14 részes)	2
fésűtartó (gyermeklétszámnak megfelelő)	
gyermekszék (pad)	2
állótükör (30 x 100 cm)	2
falitükör (mosdókagylóként 1 db)	
gyógyszerszekrény előírás szerinti felszereltséggel az orvosi szobában	

szemetes badella	2
lábpedálos badella	4
szennyestartó	2
ruhaszárító (mosókonyhában elhelyezve)	
személmérleg, magasságmérő	2
dobogó	8

Gyermekszoba

bölcsődei fektető gyermeklétszám szerint (24db)	
rácsos fa gyermekágy matraccal (1db/fő) szükség szerint	
elkerített szobasarak szükség szerint	
gyermekasztal	8
gyermekszék (különböző ülés magasság) 24	
fényvédő függöny	
szőnyeg gyermekcsoportonként 1 db (2x3 m)	
nyitott játékpole	8
textil és eszköztároló szekrény	2
kisgyermeknevelői asztal	2
kisgyermeknevelői szék	4
falióra	2
szobai hőmérő	2
fedeles szeméttartó	2
gyermekheverő, szivacs (játsszó)	2
tálaló kocsi	2

Játzó udvar

babaház	1
udvari homokozó	2
takaróháló	2
vízpermetező	1
mobil és fix mozgásfejlesztő eszközök gyermeklétszám függvényében	
árnyékoló szerkezet teraszonként, homokozóként szükséges mennyiségben	

Egyéb eszközök, textíliák

Textília

gyermek törülköző	48 db
felnőtt törülköző	6
asztalterítő	gyermeklétszám függvényében
gyermek előke	30
takaró nagy	2 db/fő
takaró kicsi	2 db/fő
ágyneműhuzat nagy	2 db/fő
ágyneműhuzat kicsi	2 db/fő
pelenka (textil)	48db (2db/fő)
lepedő	48db (2db/fő)

Egyéb eszközök

fésű, fogkefe, fogmosó pohár	gyermeklétszám függvényében
szappantartó	mosdókagylónként 1 db
lázmérő	2-6 db
körömvágó olló	2 db

Tálaló edényzet (egy csoportban)

gyermek mélytányér	24
gyermek lapostányér	24
gyermek kistányér	24
csecsemő-és gyermekpohár	24
bögre	24
kávéskanál	24
gyermekkanál	24
merőkanál	4
villa	4
süteményfogó	2
tálaló edény fedővel	2
zárt kenyértartó	2
kancsó	8
szalvétatartó	8
tálca	4
ételmaradéknak edény	2

Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

Előírás szerint gyermeklétszám függvényében

Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök:

Óvodával közösen az előírásoknak megfelelően.